

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

I Z H A J A vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

C E N A za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj
premožne 4 krone za celo leto.

N A R O Č N I N O in joznanila sprejema upravnštvo v Gorici,
na Placuti št. 12.
R O K O P / S E sprejema uredništvo v Gorici, Dvorišče sv.
Hilarija št. 7.

Prazne, obljuhe dr. Staniča.

Dr. Stanič se torej zares vsiljuje za zastopnika naših slovenskih kmetov — trpinov. Upali smo, da se mož vendar le sam premisli; ali dr. Stanič je to naše upanje podrl, ko je nastopil z volivnim oklicem in ko nastopa zdaj na shodih, kjer povsod obljubla zlate čase kmetom, obrtnikom, trgovcem, učiteljem, delavcem itd. Kako mu je neki šinila ta misel v glavo? Videl je, da je zdaj voda blodna na Goriškem in si je mislil: zdaj bom lahko ribaril. Videl je, da je voz naše politike tako zavražen, da sme vže vsaki svete dajati in načrte snovati, pa si je mislil: "Zdaj je čas za te!"

Kaj pravi v oklicu?

Pravi *da mi smo „krice proroki“*. Da, proroki smo res in kar smo prorokovali l. 1889., l. 1891. in 1895. se je na strašno škodo naroda res zgodilo. Za to pa prosim slovensko ljudstvo, ki onda ni poslušalo našega glasa, naj nas vsaj zdaj posluša, da ne pride v še večo nesrečo.

Pravi, da vero spoštuje ali klerikalec da ni. Kdo zlodenj je pri nas tako neumen, da poreče, da vere ne spoštuje!? Tudi judovski časopisi pišejo v eno mer, da vere ne napadajo, da vero spoštujejo, ali v resnici vero izpodkopalajo. Dr. Stanič ima po teh besedah lehkod sv. krščanske vere v Jezusa Kristusa toliko spoštovanja, kolikor ga ima do Mohomedove vere in toliko spoštuje katoliškega "farja" kolikor indijskega fakirja. In ta mož stopa zdaj pred krščansko slovensko ljudstvo?! Ali smo res vže tako daleč prišli z našim krščanstvom? Kam pridemo po ti poti? Slovenci, ali res nimate več krščanskega moža za poslanca, da hočete zaupati svoje verske, narodne in gospodarske koristi ravno dr. Staniču?!

Poslušajmo advokata kaj pravi o klerikalizmu: "Če govorim o klerikalizmu, menim ono strujo, ki pod krinko vere zasleduje le strankarske namene nadvladanja enoga stanu". Ali ste ga slišali poštenjaka, kaj je tukaj vrgel v obraz č. duhovščini slovenski? Pravi po domače: da naši duhovščini je vera le krinka (maska), s katero hoče ljudstvo slepit, da mu lože samovoljno gospodari. Takega nesramnega očitanka nismo pričakovali v volivnem oklicu in pa kar celemu stanu! Kedaj so kaj takega očitali drugim stanovom? In pa ravno dr. Stanič... da ima pravico o duhovnikih tako govoriti?

Premeteni advokat priznava, da on je liberalce ali pravi liberalce. Tako tedaj loči

g. kandidat pravi liberalizem od krivega. Kdo se ne smeje, ko bere to razločevanje? Kateri liberalec na celem svetu je tako neumen, da poroča, da je psevdoliberalce ali krivi liberalce? Vsi liberalci pravijo, da so pravi liberalci; liberalizem je le eden pod soncem in ta je pravi liberalizem. Dr. Stanič gotovo ni takva glava, da bo ustvaril veslojemu svetu nov liberalizem. In kaj je liberalizem vsemu izobraženomu svetu? Nevera in nič druga! O tem se drugod po svetu ne prepričajo več, le pri nas menijo izšolanji gospodje, da je ljudstvo še v taki črni temi, da je lahko še slapijo. Papež Leo XIII. je v okrežnici "Libertas", povedal katoliškim kristjanom, kaj da je liberalizem. Pravi namreč: "Veliko njih posnemajo luciferja, kateri se je Bogu vpril rekoč: ne bom ti služil. Pod imenom prostosti težijo po neki brezpametni razbrzdani predrnosti. Taki so tisti, kateri se imenujejo liberalci..." Pristasi liberalizem namreč trdijo, da ni božje oblasti, kateri bi se morali pokoriti v življenju itd. Liberalizem je torej protikrščanski. Ce torej dr. Stanič imenuje samega sebe liberalca, vemo kdo je: nasprotnik krščanskega in katoliškega imena! Vsako skrivanje za prazne fraze je le hinavščina, ki ni spodbudna za moža!

En nauk naše vere pravi da še izpoznavata ali bolje, da bo izpoznaval: "Ljubi svojega očeta" ⁽¹⁾ ko samega sebe". Srečni oče! Če bo dr. Stanič poslaneč, bo imel oče vrat upanje, da vzbodi v kaki hisi svojega sina grajščaka primerno stanovanje in hrano... Vi pa volitev ne verujte nič, kakor dr. Stanič ne veruje nič!

Kaj bo dr. Stanič naredil? Vse in vsem! Zidal bo vidavsko in soško železnico (in morda še kako drugo); skrbel bo za više plače učiteljem, odpisal bo davke kmetom, delal vinograde v celi deželi, vodnjake, vodovode, ceste, poti v vsaki občini, vrvnal bo vse hudojnice, izboljčal bo poljedelstvo, živinorejo in sadjerejo, napravil bo kupčijo z Nemčijo in Italijo, skrbel bo za obrtnike in trgovce — ali največ del svojega srca je prihranil kmetu, kateroga si tako le pritiska na srce: "Kar se kmeta tiče, sem ves na njegovi strani.... Kmečki sem sin, kmet me živi, za koga naj bi torej imel srce in kojemu naj bi — ako ne njemu — obrnil v koriščenje skromne moči.... Iz vsake kmečke hiše bo izišel po eden gospod in iz vsake desete hiše po eden grajščak". Kaj ne, kmetje, da takega čudo-delnika niste še imeli? Ali je tudi izdal svoj

⁽¹⁾ Njegov oče ne stoji več v domači hiši v Battah, ampak v Gorici bližu živinskega trga! Dr. Stanič se je dolgo pravdal z njim.

oči. Hotel je, da bi vsaj udove umorjenih žalovale tudi na njegov račun. Črna njegova duša je stopila pred sodnika kmalu po rojstvu Zveličarjevem.

Drugi Herod, o katerem se bere večkrat v evangeliju, je Herod Antipas, sin prejšnjega Heroda. Po smrti očetovi je prevzel vladarstvo v Galileji in Pereji. Bil je poročen s hčerjo arabskega kralja Areta. A to je zavrgel, zapeljal je ter k sebi zvabil ženo svojega polubrata Filipa, Herodijado.

Sv. Janez Krstnik mu je to preghroj javno očital, a zato ga je dal zapreti in pozneje obglaviti na željo Herodijade in njene hčere.

K temu Herodu je postal Pilat Zveličarja, naj ga on sodi, ker je iz Galileje, torej njegov podanik.

Kaj je storil z Gospodom, nam je znano. Hotel je videti le čudež od Njega. A njegovi radovodnosti ni hotel Gospod ustrezti. Zato ga je Herod zasmehoval, oblekel ga je v belo dolgo oblačilo, kakoršno so nosili — na umu bolni ljudje.

Tako Herod. A Bog se ne da zasmehovati. Želet je od cesarje kraljevski naslov, a kmalu na to je bil zatožen pri cesarju radi neke zarote. Cesar mu je odvzel vladarstvo, prognal ga je v Galijo, v Lijon, kjer je jadno umrl — zasmehovan od lastnih domaćinov.

Tretji Herod, s katerim ima opraviti sv.

oklic na dan sv. Antona puščavnika, kar pomeni, da vi boste pokoro delali kakor pravi puščavniki, dr Stanič bo pa za vašo pokoro grehe delal na Dunaju in v Gorici! Srečni časi!

Nekaj nezmisli je povedal tudi o socijalnem vprašanju: "Bij proti kapitalizmu ni pri našem nikakem opravičen in to temen, ker mi prav za prav potrebujemo kapitala". G. doktor, kje na svetu pa ne potrebujemo kapitala ali denarja? Tukaj ste si zmešali pojme! Kapitala (denarja) potrebujemo, ali kapitalizma (izkoriscenja) imamo še preveč! Nočemo govoriti dalje o Staničevem socijalnem in političnem programu, ker o politiki in o socijalizmu dr. Stanič veliko več ne ve kar vlovi iz slučajnih pogovorov z dr. Tumo ali z dr. Abramom! Učil se pa tudi ne bo zdaj, ko je vše bogat gospod!

Dr. Stanič in mir v deželi. V oklicu objavlja g. kandidat, da po pospravil stranki, ki ste v prepisu, posebno dr. Gregorčiča in dr. Tumo. In res je dr. Stanič vže v enem tednu naredil veliko prepira na Goriškem. Ako ga pa izvolite za poslanca, bo vse tako pomiril, da će bosta se kje dva politika dobra prijatelja, pojdeti še ona dva narazen!

Sklep naš je: Dr. Stanič ni za poslanca, ker nima znanja in ne volje zato, da bi zastopal našega kmeta trpina. Bilo je sploh drzno dovelj, da je on stopil pred ljudstvo, za katerega do zdaj skoraj vedel ni. — Ko ga pa "Soča" preporoča, dokazuje sama moralno vrednost svoje stranke, ker "Soča" dr. Staniča dobro pozna in ga ne ceni za en novčič več ko mi. Njej je le zato, da se znesne nad dr. Gregorčičem in da si ohrani zaslužek. Toda upanje imamo, da poreče naše ubogo vže tolikokrat nlagano in oslepjarjeno ljudstvo soglasno:

Dr. Staniča ne!

POLITIČNI PREGLED.

Novo ministerstvo. Ministerstvo Wittek je šlo k večnemu počitku. Bilo je sestavljen zato, da potrdi državne potrebe na podlagi § 14. Ko je ministerstvo Wittek izpolnilo to nalog, je bilo odslovljeno, ker ni bilo za drugo rabe. Körberju se je posrečilo sestaviti novo ministerstvo. On sam je predsednik in notranji minister. Wessersheim ima domobranstvo, — Böhmu finance, Speens - Booden pravosoje, Hartel šolstvo in baron Giovanelli poljedelstvo. Režek je minister (brez portefeuilla) za Česko in Pientak za Galicijo. Upršanje se nam usiljuje, je li to mini-

L I S T E K

Mane, tekel, fares.

Herod in njegovi nasledniki.

Kakor Pilat je tudi Herod občutil kaznujočo Božjo roko.

Sveti pismo govorí o treh Herodih. Prvi Herod, ki se imenuje Veliki, je oskrnul svoje ime se strašnimi zlodejstvi. Umori so bili na dnevnem redu. Ta Herod je izdal ukaz, naj se v Betlehemu pomorijo vsi otroci, ki so dve ali manj let stari, misleč, da mej temi mu ne otide novorojeni kralj Judov. Božja previdnost je drugače ukrenila... Jožef in Marija sta z Detetom pobegnila v Egipt.

Heroda je silno črtilo ljudstvo, udan je bil vsem strastem. Imel je deset žen, in sicer devet kar h krati. Radi nesramnega življenja si je nakopal strašno ostudenno bolezni, ki mu je provzročala neizrekljive bolečine. Zadela ga je po pravici kazen Božja po besedah sv. pisma: Kolikor je bil poprej v veselji, toliko mu daje trpljenja! Ko se mu je bližala zadnja ura, sklene grozovitež še strašen zločin. Vedel je, da za njim ne ho nihče solz pretakal. Zato pokliče vse pravake v mesto Jeriho, ukaže jih zapreti in dal je povelje, naj se vsi pomore koj, ko zatisne

zgodba, je Herod Agripa I. Posrečilo se mu je združiti vse judovske dežele pod svojo oblast, in imel je naslov kralja. A žal, kruto je nadaslejava preganjanja novo ustanovljene cerkve Sv. Jakoba je zaprl in ga dal pozneje obglaviti. Videl je, da to silno dopada Judom, zato ukaže zapreti še sv. Petra. Hotel ga je po veliki noči pred ljudstvo postaviti ter ga javno na smrt obsodit. Gospod, se ve, — je njegov naklep uničil, čudesno je rešil sv. Petra po svojem angelju. Sv. Peter je živel potem še 23 let, razširjal je z vso gorenostjo po Judeji, Mali Aziji in v Rimu kraljestvo Božje. Dobra stvar se je vedno bujnejše razvijala. A kaj se je s Herodom zgodilo?

Vrnil se je po velikonočnem prazniku v Cezarejo. Priredil je nato javne igre na čast Klavdiiju cesarju. Prišel je sam v gledišče odel z zlati in srebra bliščičim se oblačilom. Vse ga je proslavljalo, častilo po božje. Ko je par besed spregovoril, vsklikalo je ljudstvo: "O, to ni človeški, je božji glas!" Toda sredi tega slavlja zadela je Heroda roka Gospodova. Neznosne bolečine so ga prijele v drobu, zapustiti je moral gledišče pred predstave. Bolezen se je čim dalje hujšala. Črvi so se mu zaredili v telesu, in peti dan po onem dogodku je umrl mej grozovitim trpljenjem l. 44, po Kr. ... Mane, tekel fares!

(Pride še).

sterstvo res koalicijsko? Da in ne! S cela uradniško ni, ker je v njem zastopan česki narod po ministru Režeku. Iz tega je razvidno, da noče Körber žaliti Čehov, ampak se ozirati na njih želje. Z druge strani pa vidimo, da je novo ministerstvo prav za prav uradniško in otrok levice. Njej se gotovo ne bo zamerilo, kar tudi nobeden ne zahteva. A če hoče novo ministerstvo imeti daljše življenje kakor prejšnje, mora biti resnično neutralno in se ne sme zameriti desnici.

Spravna pogajanja. Ministerski predsednik Körber je bil te dni sprejet pri cesarju. Avdijenca je trajala dolgo časa in skoraj gotovo je govoril cesar največ o potrebi sprave Nemcev in Čehov. V kratkem začnejo spravna pogajanja na Dunaju. Vsi načelniki parlamentarnih strank so izjavili, da se bodo udeležili pogajanj, v katerih se bo dovršil načrt novega jezikovnega zakona. Vlada je vendar enkrat prepričanja, da brez resnega parlamentarnega delovanja drvi Avstrija v gmotni propad. Pritiska od strani vlade ne bo manjkalo, in tudi stranke so naklonjene miru in spravi. Le od ene strani preti nevarnost, namreč od nemških levicarjev. Upamo pa, da bo vlada zamogla z energičnim nastopanjem brzdati tisto peščico razgrajacev. Vse stranke pa zahtevajo, da vlada sklice še pred koncem meseca fabruvarija državni zbor.

Italija. Zadnji smo poročali, da bo zasedla Italija Egipt. Anglija je hotela, da zasede Avstrija skupaj z Italijo Egipt. Ker pa je Avstrija odklonila ponudbo, nočejo Angleži samih Italjanov imeti v Egiptu, ker se jim zdere Italijani brez Avstrije ničela.

Belgia v Afriki. Kralj Belgije Leopold je ob enem kralj Afrikanskega kraljestva Konga. Kraljestvo Congo je kupilo pred leti polovico Sudana od Angležev. To kupcijo so pozneje Angleži obžalovali in branili Belgiji zasesti kupljeno zemljo. Zdaj, ko je Anglija v škripcih, je Belgija zasedla Sudan.

Francija. Ker je zdaj Anglija v nevarnosti, da izgubi z nesrečno bursko vojsko velik del svojih prekomorskih posestev, je dobro, da pogledamo, kako se godi drugim državam v kolonijah. Na čelu vseh drugih kolonijalnih držav je Francija. Ima največ posestev v Afriki. V enem dnevu in dveh nočeh se pripeljejo francoski vojaki iz domovine v Afriko, v mesto Algier. S tem mestom so v neposredni zvezi vse francoske kolonije v Afriki, katere so večje, ko celo Evropa in stejejo 40 milijonov prebivalcev. Zdaj namerava francosko kolonijalno ministerstvo zvezati vse kolonije z železnico, tako da bodo zamogli francoski vojaki priti v enem tednu Pariza v najoddaljenejo postojanko afrikanskih posestev. Ker skrbijo Francozi za blagor odnotnih prebivalcev in ne iščejo svojih koristi, so jasno priljubljeni. V Aziji imajo francozi v vzhodni Indiji veliko posestvo pod imenom Indo-Kina. Ta enkrat tako zunemarjena dežela se silno hitro razvija in konkuriра z angleško Indijo. V zadnjem letu je imela ta dežela 40 milijonov krov čistega preostanka. Kaj so posestva nemškega cesarstva v primeru s francoskimi kolonijami?

Nemčija, ki je bila v zadnjem času v veliki nevarnosti, da mora radi svoje časti napovedati vojsko Angliji, je srečno ušla vojski. Nemci so ropotali radi zaplenjenja trgovskih ladij in Angleži so se v zadnjem hipu premisili. Izpustili so sicer nemške ladije, a ločili, da bodo tudi v bodočnosti vedno zaplenjali ladije, kadar se jim bodo zdele sumljive. Tako ima Nemčija prav in Anglija tudi, in za zdaj ni jima treba se vojskovati.

Vojska južni v Afriki Angleži so v zadnjem času poslali iz bojišča ugodna poročila. A takor vedno, sledijo tudi zdaj slaba poročila dobrim. Angleški general Buller je zbral okoli sebe najboljše angleške vojne in hoče zdaj začeti z Buri odločilno bitko pri Ladysmithu. V začetku so pustili Buri, da je svobodno prodiral proti Ladysmithu in se mu niso ustavliali. Zdaj, ko je angleška armada v neznanih krajih, morajo Angleži plačati vsako postojanko, katero hočejo Burom vzet, sè stotinami ranjenih in mrljev. Zadnja bitka je bila za Angleža draga zmaga. Buller poroča da je imel neizmerne izgube. Kaj pa bo, kadar pride Angleži do glavnih postojank Burow. Če izgubijo odločilno bitko, padajo vsi Angleži (25.000 mož) Burom v roke. Ali bo po taki zgubi Anglija še nadaljevala vojsko? Kje bo vzela novih vojakov?

DOPISI.

Z gornjega Krasa. Volilni boj za prvočne volitve je končan tudi pri nas. Izid je bil, seveda, različen. V mnogih občinah na našem Krasu so izvoljeni protistanci. V drugih zopet so voljeni neodločni mžje. V nekaterih občinah pa volilni možje staničujejo, ker žive pod raznimi vplivi. — Sedaj so vprizorili posebno gongjo na volilne može. Sočini agitatorji tekajo od vasi do vasi ter pravljajo volilne može za Staniča. Ljudje govore, da so ti agitatorji tudi podobni Antikristu, ki bo sejal denar. Razlika je ta, da ga oni baje že

sejejo. In bojimo se, da res premotijo katerega Kraševca. In dr. Stanič naj zastopa nas Kraševca v državnem zboru. Dragi rojaki! Dozdaj ste še vedno mislili sè svojo glavo, trdi ste bili, kakor je skala, na kateri živimo. In zdaj da Vas pregovore, da glasujete za dr. Staniča! Dr. Stanič je razvil svoj program v volilnem oklicu, tako, da se je na vse zadnje v datumu skril za ime sv. Antonia puščavnika, ter tiskal svoj oklic v Hilarijanski tiskarni, dasi je povsem znano, da je v trozvezni s Tumo-Gabrščekom.

O dr. Staniču dozdaj nismo vedeli družega, kakor da je odvetnik v Gorici. Nikdar in nikjer pa se nismo čuli, da je dr. Stanič bil kedaj pri narodnem delu! Dozdaj je bil le odvetnik, ter koval rumene zlate, kmeta pa je poznal le v svoji pišarni. V svojem programu trdi, da je kmečki sin ter da ga kmet živi. To je res, saj mu je kmet — pravdar pomagal do bogastva. A srca za kmeta še ni pokazal. V svojem volilnem oklicu naravnost izjavlja, da je nasprotnik svobodni gospodarski organizaciji, kmetskim zadruham, posojilnicam itd., zagovarja pa kapitalizem. Dragi rojaki, ako kdo občuti krutost oderušta vaških in tužkih mogotcev, občutimo mi Kraševci. In kandidat, katerega Vam vsljujujo plačani agitatorji, se naravnost izjavlja proti kmetski organizaciji, katera edina Vas more vsaj deloma rešiti gospodarske odvisnosti.

Kraševci.

O občinskih volitvah v Solkanu. Krasno nedeljsko vreme zvabilo je tudi mene, da sem na svojem železni konjičku izletel po gorški okolici. Vtruten in potreben krepčila vstavljam se proti večeru v Solkanu, kjer navadno točijo dobro kapljico. Samcat sam v kolu sedeč poslušal sem živahne razgovore Solkancev. Toliko pozornejši sem bil, ker so govorili o zadnjih občinskih volitvah. Posebno me je zanimal sledeči razgovor:

A : A smo jo eno naredili, da smo preprečili volitev županstva. Kompari boš videl, volitve bodo še ovrhene.

B : Beži, beži, kaj bomo naredili. Saj smo "returs" (rekurs) prepozno vložili. Pa sploh imajo oni preveč glasov, da bi v Trstu volitev zavrgli. Boter, bodi pameten!

A : Boš videl povedati kompari. Zdaj misliš, da smo zastonj plačali dr. Maraniju 80 kron za "returs". G. Marani je rekel, da jim že pokaže. Saj je on tudi avokat g. Lenassija.

B : Ma jaz ne dam nobene flike za "returs". Le plačujte sami. Meni se zdi, da smo bili sploh nespametni, ko smo se toliko drli za g. Lenassija. Kaj misliš, da bi imeli res kak dobiček, če je bil g. Odene postal župan. Veš boter, njemu ne gre rado spod palca. In potem vrh tega, kaka sramota bi bila za celo občino, če smo imeli Italijana za župana. In misliš, da bi nam slovenske kase v Gorici res dale podporo za našo zadrugo, če zvedo, da smo delali za g. Lenassija, ali pa, če smo ga celo izvolili za župana?

A : Ma kompari, kaj se bojiš? Če je bil postal župan g. Lenassi, smo imeli vso podporo od njega. Kaj nam potem mari za slovenske kase. Tako pa zdaj ni treba nikomur praviti, da smo hoteli g. Lenassija za župana. V Gorici smo rekli, da smo šli v boj le proti našemu kapelanu, ne pa za Lenassija. In g. dr. Tuma nam veruje. In tudi v "Soči" smo dali tako pisati, če tudi ni res. Saj ni treba vsega praviti.

B : Boter, to pa vendar ni prav, da tako govorиш. Zakaj pravite, da smo šli proti našemu kapelanu. Ali moremo kaj reči zoper njega? Ali nam ni vedno ponagjal in veliko delal za nas? In zdaj ga tako plačujete. Moštro, kar ni prav, pa ni prav.

A : A kaj meni mari kapelan. Znati se mora. Mi ne smemo povedati, da smo šli za Lenassija, a na vsak način smo morali sè izgovoriti, zakaj ste bili dve stranki. Rekli smo, da smo šli proti kapelanu. In to je bilo nekaj vredno. Gospodom v Gorici se je kar samo smejal, saj veš, da ne morejo videti našega kapelana. G. dr. Tuma je tudi menda pisal v Solkanu, da naj kapelan ostane v cerkvi, ne pa se utika v druge stvari, ki mu niso nič mar in jih ne razume. Vidiš kompari, znati se mora, pa gre.

B : Ma kar ni prav, ni prav. Jaz se ne bom več utikal v te stvari.

A : Neprav gori, neprav dol, mi smo pa le ubili dve muhi hkrati. Prikupili smo sè g. Lenassiju in gospodom pri "Soči". In če bodo nove volitve, bomo še drugače delali za g. Lenassija, v Gorici pa jim bomo pravili, da gremo le proti f... Kompari, ne more faliti.

B : Jaz sem že rekел, da se ne bom več utikal v volitve. In če zvedo gospodje, da res delamo za g. Lenassija, po tem nam pokažejo hrket. Fon na Solkanski cesti je tudi rekel, da ne pojde več volit. Sicer pa ne opravimo nič, dokler sta naš kapelan in kromberški vikarij v občini.

A : Kaj Fon! Saj je že oni dan rekeli, da je vesel, ker nismo zmagali. Če smo zmagali, je moral tudi on voliti g. Lenassija za župana. Pa se je bal, da po tem gorški Slovenci več ne pridejo v njegovo krmo. Mi pa se nič ne bojimo, dokler bomo znali delati na dva kraja. V Solkanu

se moramo dobre delati Lenassiju, Gorici pa gospodom pri "Soči".

Dovelj mi je bilo. Plačal sem, ter odšel. Vi pa, g. urednik, recite, da Solkanci niso navihani, in drugi ne zabiti, ker se dajo tako "farbat".

Biciklist.

Libušenske slike. Vemo, da so dopisi vsakemu časopisu najbolj zaželjene reči. Vemo pa tudi, da morajo biti dopisi stvarni in resnični. Nobena reč bolj ne škoduje časopisu, kakor dopisi, za katerimi prihajajo popravki po §. 19. t. z. — Iz naših krajev bi Vam g. urednik poslali lahko prav takih popravkov, — pa ker vemo, da ste se zanesli na dopisnika, zato ne bomo pričenjali s §. 19. t. z., ampak prosimo, da sprejmete ta dopis v Vaš cenjeni list.

Nek gospod je pohajal za kratek čas po Libušnjem in Dreženci. Kar je v naglici videl, moral je brž popisati in poslati Vam kot dopise iz Drežence in Libušnjega. Začnimo z zadnjim dopisom. V predzadnji številki Vašega cenjenega lista nahaja se dopis: "Libušenske slike". Človek bi mislil, to pa moram prebrati, da zvem, kake slike imajo na Libušnjem. Vsakdo bi namreč pričakoval pod gorenjim naslovom popisa slik in stvarne kritike. In tudi mi smo se zvesili, če, vendar se je našel kritik naših slik. Pa hudo smo se zmotili. G. dopisnik, mesto, da bi popisal libušenske slike, — pripoveduje dogodlico, kako je nek krčmar dal slikati leva nad vrata svoje gostilne. Na izbiro mu je bilo dano, ali hoče imeti leva priklenjenega ali brez verige. Odločil se je za zadnje, ker je bilo ceneje. Pa lev je hitro zginil nad vrat, ker je bil slikan z vodenimi barvami. Ko g. dopisnik to dogodlico popiše, — pa sklene: "Nekako tako je na Libušnjem. Mevžem se je zdela škoda denarja, slikarju pa bary in truda". "Slike namreč niso izdelane. Komaj, da je skicirano in v naglici malo podrgneno". — To je ves popis, to je vsa kritika libušenskih slik! Samo dva stavka govorita v vsem dopisu o slikah; — eden vdari po skopih in neumnih libušenskih možeh, oziroma cerkvenem oskrbništvu, drugi pa po nemarnem slikanju, pa - je vse kritike konec, in dopisnik ne pomisl, koliko s tem škoduje — cerkvi, — cerkvenemu oskrbništvu, — slikarju — in listu, v katerem priobčuje take marnje.

Resnici na ljubo povemo g. dopisniku, ker ni imel časa povprašati, predno je dopis skoval, sedaj: 1) da cerkveno oskrbništvo ni sè slikarjem prav nič "glihalo", ampak mu je dalo, kolikor je zahteval; 2) da g. slikar ni delal prehitro, ker je porabil 2½ meseca za preslikanje cerkve, storil je, kolikor je mogel; 3) da barv g. slikar ni štredil, ker se je marsikateri večak že izrazil, da je preveč barv nagromadil (čudno, da jih je g. dop. premalo! op. dop.); 4) da slikar je res slikal z vodenimi barvami, ker "fresco" se sploh le s takimi slikami; 5) da slike niso tako slabe, kakor sodi g. dopisnik, ker sam prevzylšeni kardinal se je o času kanonične vizitacije izrazil: "slike niso slabe".

G. dopisniku pa svetujemo: Kadar bo še kritikoval, naj se popred podnebi in naj kritikuje stvarno! Kadar bode koga sodili, posebno v časnikih, (kakor naše može,) naj popred pozve resnico!

NOVICE.

Izjava.

Na ponovno vprašanja izjavljam, da, če me volivci izvolijo za državnega poslanca, sprejemem častno naročilo. Pri tem ostanem, bodisi izid kaoršen koli.

V Gorici, dne 24. januvarja 1900.

Dr. Jos. Tonkli.

Volilcem.

Bliža se odločilen dan. Takega dne gotovo še niso doživelj goriški Slovenci. V desetih letih se je marsikaj spremenilo. Toda nismo se spremenili mi! Ne, svojega prepričanja ne moremo spremeniti, pa tudi ne prodati. Kakor smo govorili pred desetimi leti, tako govorimo danes.

Ko pa priporočamo svojim somislenikom, da dne 29. t. m. vsi soglasno voli vitezja Josipa dr. Tonklija, ali smo morda proti dr. Gregorčiču? Ali želimo morda, da pade "Sloga" in z njo dr. Gregorčič? Ne! Naš namen je čist! Želimo, da se v deželo zopet vrne mir, ki nam je tako potreben, in da se v našo politiko vrne krščansko začelo. Že deset let se uganja le politika uspeha, brez programa, brez načela, kakor je prevzorni skof dr. Mahnič večkrat pisal v "Rimskega Katolika". Zato inamo toliko osebnih prepor, toliko napadov na osebe in nič drugega.

Temu bodi konec! Prepričani smo iz dne duše, da bi k temu veliko pripomogla zopetna izvolitev vitezza dr. Tonklija. Dr. Tonkli je krščanski mož in ob enem izvežban politik, kakor šnega potrebujemo. Z njim bi se zopet začela

mirna doba na Goriškem. Dr Tonkli bi deloval v zmislu „Sloge“ in složno z dr. Gregorčičem. Kar se tega tiče, smemo njega z vso pravico proglašati kot pravega „Sloginega“ kandidata, dasi se ga „Sloga“ brani.

Dovolj smo pisali in prosili! Storili smo vse iz dobrega namena. Videant consules! Zopetna izvolitev grofa Coroninija bi pomenjala sicer zmago dr. Gregorčiča, toda le za trenotek. Prepira in boja bomo imeli še toliko, da bo cela dežela trpeila. Polom „Sloge“ pa je gotov! Prav tako tudi ne bo miru, ako zmaga dr. Stanič, ki je „Sočin“ kandidat.

Volilci! Na vas je ležeče, da storite domoljubno dolžnost. Gre se za sveta krščanska načela proti možu, ki je sam priznal, da nima vere, gre se pa tudi za mir in prospek cele dežele. Neoziraje se na nobeno stran zapišite vse na glasovnici ime:

vitez Jožef d.r Tonkli.

Pripravljeni pa moramo biti na vse strani! Volitev začne točno ob 9. uri predp. Treba je skrbeti, da se v komisijo volije pravi možje. Močne je, da pride do ožje volitve. Vsi volilci morajo tedaj čakati, dokler ni volitev končana. Izvoljeni poslanec mora namreč dobiti nadpolovično večino, t. j. 146 glasov. Ako ne bo imel noben kandidat te večine, bo še tisti dan ob 3. uri popožja volitev med tistima kandidatoma, ki sta dobila največ glasov. Vsi naši somišljeniki naj pri prvi volitvi brezobjektivno volijo dr. Jožefa Tonklij. Bati se ni prav nič, da bi morda radi tega zmagal dr. Stanič, kajti vsaj do ožje volitve mora priti. Izvolitev dr. Staniča je treba na vsak način preprečiti.

Bodi to v tem pogledu naša zadnja beseda! Naše prostopanje je popolnoma opravičeno. Izvolitev grofa Coroninija je začetek konca „Slogine“ stranke, izvolitev dr. Staniča pa je že konec sam!

Volilno gibanje. V Biljah so izvoljeni trije možje za dr. Tonklij. V Komnu vsaj trije za dr. Tonklij. V Smartnem devet mož za dr. Tonklij. Na Livka oba za dr. Tonklij. V Št. Petru trije za dr. Tonklij. V Rihenbergu pet za dr. Tonklij. V Sovodnjah vsi za dr. Tonklij. Iz Kobarškega nam poročajo, da je lepa večina zagotovljena dr. Tonkliju. Tudi s Krasko in Cerkljanskem nam dohajajo prav ugodna poročila. Volilci na noge!

Shod volilcev v vipavski dolini. Ta shod je gospodom iz Gorice jasno pokazal, kako napete razmere vladajo v deželi. Naš opazovalec nam je sporočil, da je znešnjava pri Rebku bila taka, kakor predlanskim v Podgori, ko so prišli socijalni demokratje. Med silnim kričanjem se je izvolil shodu predsednik dr. Gregorčič. Kaj so gospodje pri 3. točki (državnozborska volitev) govorili, ni bilo mogoče radi prevelike zmešljave niti slišati. Volilec Jožef Pavlica, župan v Rihembergu, je predlagal, da se postavi vitez dr. Tonkli kot kandidat za državni zbor. Povdajal je, da je ta izvolitev edina rešitev v tem za goriške Slovence prežalostnem času!

Ljudstvo zbrano na shodu je bilo tudi še po zaključenem zborovanju vse razburjeno. Kljuci: Živijo Tonkli živijo Coroninž živijo Gabršček, živijo Tuma, živijo Stanič niso hoteli prenehati!

Tako daleč smo tedaj prišli! Tako nam je „Soča“ v 10 letih uzgojila ljudstvo. Č. duhovščina je neprehnomna svarila dr. Gregorčič pred Gabrščkom in pred „Sočo“. Dr. Gregorčič pa je vedno upal, da ni tako hudo. Da, celo javno je smešila „Soča“ duhovnike, ki so odkrito svarili. Zdaj mora sam dr. Gregorčič z žalostjo priznati, da mu je č. duhovščina vedno prav hotel. Mnogo smo pretrpeli v teh desetih letih, še bolj trpimo, ko vidimo tako zmešljavo, ki je — žal! — naperjena zdaj proti našemu nemornu delujočemu in žrtvuječemu se dr. Gregorčiču samemu.

Iz Dutovljanske občine. Veliko je že napravila škode pri nas floksera, a vendar se ni še nič storilo v prospeku vinarstva s tem, da bi se napravila kaka trtnica, čeravno imamo za vzgled sosedne vrle Vipavce, ki v tem kaj lepo napredujejo. Pri nas se še posleša glasove starih kopitnežev bolj, kakor kmetijske učitelje in napredne kmetovalce.

Naše občinstvo je jako razburjeno, ker je občinsko starešinstvo sklenilo napovedati pravdo, proti dekaniji tomajski, češ, da bi ne dajali občinjarji g. kapelanu v Tomaju bori kvartič pšenice na leto. Starašinstvo naj bi se pri svojih sklepih oziralo na željo ljudstva. Čemu je treba napravljati nepotreblne pravde?

Pri tej priliki onenim, da sta v Dutovljah izvoljena volilna mož, ki nista uda staranja: gg. A. Lah in And. Petrič, pa se nista še odločila, koga bi volila.

(Radi pomanjkanja prostora smo veliko okrajšali! Priporočamo se za prihodnjije! Uredništvo.)

Nesramnost Staničevih agitatorjev. V tork je prišel Staničev agitator v hišo g. župana v Solkanu z namenom, da pregovori g. župana za Staniča. Ker pa gospodarja ni bilo doma, pričel je obdelovati gospodinjo. Zabavil je čez d.r.

Tonklija, da je preveč farški (njegove besede, ter udrihal po duhovnikih (ali po staničevsko po f...). Gobezdal je, da se f.. ni treba utikati v take reči, da imajo že tako vse v rokah, da nimajo otrok, da so že tako zadosti bogati (tako ne, ko dr. Stanič itd. Povedal je tudi, da že pokažejo hudičevim f.., da jih denejo vse na natezalnico, da jim zavijejo vratove. In še mnogo drugih sličnih cvetkov je priklilo čez ograjo njegovih umazanih ust. Naročil je gospodinji, da vse pove tudi gospodarju. K sreči pa je mož o pravem času odnesel pete. Tako agitirajo agitatorji dr. Staniča, ki je v svojem volilnem pastirskev listu pisal: „Vero, njeni nauke in oznanjevalce teh naukov sem vedno spoštoval. Vsak slovenski politik mora uvaževati dejstvo, da je naš narod vseskozi katolički in da mu je vera svetinja ol vseh posvetnih blaginj.“ Zato pa tudi njegovi plačani agitatorji pod vodstvom Gabrščekovim tako urejujejo svoje delovanje! Slučaj v Solkanu nam jasno kaže. Kaj je še le drugod? Ti pa slovensko ljudstvo, ki ti je vera res najsvetješa stvar, ne voli takega moža za svojega zastopnika!

Kako razume dr. Stanič socijalno pravljeno? nam priča stavki v njegovem oklicu volilcem: Boj proti kapitalizmu ni pri nas po nikakem opravičen in to tem manj, ker mi prav za prav potrebujemo kapitala etc. etc. Njemu je vse jedno kapitalizem. Ali ne ve dr. Stanič, da kapitalizem pozira male kapitale in jih odnasa na eden kup, da obira male in masti debele. Do zdaj so nam Slovencem vedno uteplali v glavo, da smo zavarovani zoper liberalizem, dr. Stanič pa nas hoče prepričati, da smo zavarovani tulji zoper kapitalizem. O srečni Slovenci, da se vas nič hudega ne more prijeti, kakor k večemu le — prismodarizem liberalnih in kapitalističnih ljudskih osrečevalcev!

Dr. Stanič — najboljši advokat? Tako bobna „Soča“ v svet že kakih deset let. Kdor pa količaj razume, ve, da to ni res! Kdo bi se ne smejal? Navaden kmet mi je pravil, da bi se upal pri porotnih obravnavah boljše govoriti, kakor dr. Stanič! Upamo, da se naše ljudstvo ne bo dalo več slepititi od „Soče“. V Gorici imamo izvrstne slovenske advokate, na pr. oba dr. Tonklij, mladega dr. Frančka in dr. Abrama. Da presegajo dr. Stanič v močnem glasu vse druge, je res, ali da jih presega tudi razumu, kar je glavna stvar, ni res! Kako malo soli ima dr. Stanič v glavi, priča njegov zadnji „pastirske list“!

Odlikovanje. Njego Veličanstvo presveti cesar je dovolil goriškemu vojaškemu roveljniku na stražišču, Maksimiljanu pl. Chalupka, da sme nositi komendatorski križec papežkega reda sv. Gregorija, in grofu Jeronimu Sormani-ju, da sme nositi križec pro Ecclesia et Pontifice. — Naš rojak g. Anton Černigoj iz Dobravelj, sedaj na Dunaju pri c. in k. trabantni telesni straži, bo smel nositi bulgarsko sveljino, katera mu je bilo pododeljena za zasluge.

Visoki gostje. Dne 23. t. m. je prišla v Gorico (hotel Gunckel) Njena visokost nadvojvodinja Elizabeta, hči nadvojvodinje Štefanie. Včera je bila pri sv. maši v stolnici. V soboto pride v Gorico tudi Njena visokost nadvojvodinja Štefania. Ob tej priložnosti obiščejo tudi sv. Goro.

Smrtna kosa. Ene 22 t. m. zvečer umrla je v Gorici obča priljubljena in spoštovana gospa Antonija Kutin, rojena Matelič, soproga tukasnega trgovca g. Kutina, stara komaj 34 let. Nepričakovano nagla smrt je prav hudo zadela pred vsem g. soproga, kateremu je ostavila troje nedoraslih otrok, katerih najmaljša deklica je bila še le preteklo nedeljo krščena. Blagi in obča spoštovani pokojni gospoj Antoniji večen mir in pokoj, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Cerkno. Preteklo leto je pri občinskih volitvah zmagala noya ali bela stranka nad staro stranko. Beli so zmagali v dveh razredih ter tako dobili vodstvo v roke. Novo županstvo je zahtevalo revizijo občinskih računov. Pri tem se je pokazal primanjkljaj 4.516.58 K.

Prijatelj nam piše s Cerkljanskem, da bi bilo prav potrebno marsikje postrgati stari kvas. Radi verujemo! Kakor so to dosegli z uztrajnostjo v Cerknem, tako bi se dalo marsikje doseći! Na dole!

Sovodnje. Dne 7. t. m. smo imeli udje katoličkega slov. del. društva zaseben shod v krčni sobi Mihuela Cotiča. Govoril je poverjenik Anton Kuzmin o namenu delavskoga društva, pa tudi v dolžnosti udov do društva.

Delavcem priporočamo, da se večkrat shajajo in da na glas čitajo „Primorski List“.

Iz Gor. Tribuše nam poročajo:

Dne 14. januarja t. l. je župan dal razglasiti pred cerkvijo, da je tuk. starešinstvo strogo prepovedalo koledovati po hišah v občini, ob enem pa tudi, da naj se tukajšni krčmarji držijo na tanko določene policijske ure.

Ravno isti večer pa so popivali v neki krčmi od poldne celo noč do 7. ure zjutraj.

Imen te družbe ne bomo za danes navajali. Povemo le, da so to pravi „Sočani“, ki zavajajo o duhovnikih.

Zgubil se je. Franc Murnik iz Kobarida št. 127. Pretekli petek nekolik je par črevljev (bil

je črevljai) v Ladra in en par na Libušnje. Po poludne ob 2. uri izpel je na Libušnjem % l. vina ter rekel, da gre na Vrano tirjet — pa od tistega časa je zginil. Na Vranem ga niso videli. Bil je pijanček — lahko da se je ponesrečil. — Denes 23. jan. dopoldne našli so ga mrtvega v neki grapi pri Vranem.

Pasji kontumac — je razglašen v Kobarišu in Bovou. V Kobarišu je baje stekel pes, katerega so pa že na Trnovem ubili. Nekateri trdijo, da ni bil stekel — pa previdnost je go tovo boljša, kot nesreča.

Bosanska Dubica ob Savi. Poročajo nam, da je umrl tam obča spoštovani posestnik Valentin Bošč, sorodnik č. g. vikarja v Batah. Bil je priprst človek, pa dober kristjan in unet narodnjak. Pred enim mesecem nam je poslal dopis, kateri gotovo prineseno v prihodnih številkah. V tem dopisu pravi, pa razsajajo v Bosanski Dubici kozice. No, zdaj nam pišejo, da je sam umrl za kozicama! Priporočamo ga v molitve!

V. Trstu je bilo koncem 1899. leta 167.286 prebivalcev brez vojakov.

Razpisana služba. Predsedništvo tržaškega c. kr. deželnega sodišča je razpisalo službo nadzornika ječ pri tem sodišču. Prošnje je uložiti na navedenem predsedništvu do 8. februarja 1900.

So. Križ na Vipavskem. G. nadučitelj Medvešček nam piše glede „Slov. Naroda“ v tamkajšnjem bralnem društvu: „Na Slov. Narod“ je bilo doslej društvo vedno naročeno, tudi tedaj, ko ni bil sedanji predsednik. Predlog, da naj se naroči „Sl. N.“, je bil sprejet soglasno, ali skoro soglasno; predsednikov glas torej ni odločeval in ne bi bil prav nič zaledel.

Predsednik ni odgovoren za take sklepe občnega zborna itd.“

Tem besedam ne bomo znova odgovarjali. Povedali smo že zadnjič svoje mnenje. Pri tem ostanemo. Prepričani smo, da bi povsod izključili „Slov. Narod“, ako bi se razumniki resno zato potegnili.

Glede „Prim. List“ pravi g. dopisnik, da ga je sam naročil, ker ga ni hotelo društvo. Najbolj pa nas veseli, da g. nadučitelj Medvešček odločno od sebe odklanja ocitanje, katero mu je laj „Prim. List“ vrgel v obraz glede na socijalno demokracijo. „Prim. List“ je pisal, kakor so ljudje obča govorili. Da se je o tem res govorilo, pove mu lehko njegov tovarš g. A. Možina, učitelj na Berjah v Rihenbergu. Ce smo se motili, priznamo z veseljem svojo zmoto. Nam ni za osebnosti, ampak je za dobro stvar! „Slovenskega Naroda“ in „socijalne demokracije“ varuj nas Bog!

Važna razsodba. Kasacijska najviša sodija je razsodila, da v smislu zakona z dne 16. jan. 1896 nihče, ki prodaja živila, ne more odklanjati odgovornosti. Ako sam blaga, oziroma pristnosti ne pozna, naj pa prša veščake!

Koliko jih v Avstriji ne zna čitati? Na gornjem in dolnjem Avstrijskem, Tirolskem in v Voralbergu 3%, na Solinograškem, Českem, Moravskem in Šleskem 4%, na Koroskem 13%, na Goriškem 11%, na Kranjskem 23%, v Trstu 18%, v Dalmaciji 50%, v Istri 48%, v Galiciji 60% in v Bukovini 70%.

Proti trtni uši. Časopisi pišejo, da sta dva francoska vinoreje po šestletni izkušnji iznašla sredstvo, katero naglo mori trtno uš. To sredstvo so saje iz dimnika. Vsaki trti se okoli stebla po zimi priloži liter saj. Ob dežju ali snegu prisležijo te saje do korenik ter pomorijo trtno uš. Ob enem pa dajejo saje trtam čudovito raščo in rodovitnost.

Vinska klavzula. Dornberško županstvo je napravilo prošnjo na visoko c. kr. tigovinsko ministerstvo za odpravo škodljive vinske klavzule. To prošnjo bodo podpisala vsa prizadeta slovenska županstva. Tudi goriško „trgovsko-obrtno društvo“ hoče napraviti vse potrebne korake, da se ta škodljivka odpravi.

Poleg teh skupnih korakov pa svetujemo, da vsaka občina še posebe napravi tako prošnjo. V zadnjem „Prim. Listu“ smo podali kratek obrazec prošnje. Prepričani smo, da bo to več izdalo, ko vse drugo. Potrebno je, da malec podražimo s prošnjami visoko gospodo na Dunaju!

Tukajšno c. kr. okrajno glavarstvo opozarja vse lastnike hiš in sploh s tem zadevajoče osebe, da za leto 1900 se ne izplačajo najemalni nalogi za najemarino, kar se tiče mesta Gorice z okrožjem, ker odmeritev najemarine se je izvršila vsled postave od 12. julija 1896 l. dež. z. št. 120 za dobo dveh let, torej veljajo plačilni nalogi, ki so bili vročeni v letu 1899, tudi za leto 1900, kar je sicer iz sestave istih lahko razvidno.

Dotični lastniki se vabijo torej, da vplačajo omenjeni davek za leto 1900 v določenih rokih, brez da bi čakali na drugo naznani.

Žetev žita v l. 1899. „Buletin des Halles“ poroča, da se je naželo v letu 1899 po vsem svetu 886.500.000 hl. žita. Leta 1898 se je naželo več, namreč okoli 989.100.000 hl.

Flos juvenlis - Mladeniški cvet. Tako je ime novemu latinsko — slovenskemu molitveniku

jekti namenjen za gimnazije. Naroča se v Ljubljani v "Katoliški tiskarni" in sicer vezan v usuje za 2 kroni 60 vinarjev, vezan v platno za 2 kroni 20 vinarjev; po posti 20 vinarjev več! Priporočamo ga dijakom najtopleje.

Socijalne drobtinice.

Zavarovanje delavcev. Nemčija v tem oziru prednjači vsem državam, posebno ozir zavarovanju za slučaj onemoglosti in stroški. Druge države capljajo za zgledom Nemčije. V Avstriji imamo od 1. 1889. zavarovanje za slučaj nezgode in bolezni. V Svici so po petnajstletnem pretegovjanju vsprejeli zavarovanje za slučaj nezgode in bolezni. To zavarovanje stopi še le s 1. jan. 1903. v veljavu. V Franciji je uvedeno priznano zavarovanje za slučaj nezgode. Bolniško in stastrostno zavarovanje je prostovoljno. V Angliji delavsko zavarovanje ni obvezno. Le v najnovejših podjetjih je podjetnik obvezan odškodovati ponesečenca, ki nesreča ni sam zavril. Vsako drugo zavarovanje je prostovoljno. V Belgiji je obvezno zavarovanje proti nezgodam samo za delavce pri zgradbah. Bolniško in invalidno zavarovanje je le prostovoljno. V Holandiji, kjer je bilo zavarovanje prostovoljno, so koncem leta vsprejeli zakon o zavarovanju proti nezgodam. Zavarovalnice so državne. Zavarovalnino plačujejo le podjetniki kakor v Nemčiji; v Avstriji plačujejo tudi delavci. Na Danskem je po nemškem uzoru upeljano zavarovanje proti nezgodam. Bolniško zavarovanje ni obvezno, vendar država in občine podpirajo bolniške blagajne. Švedska ima danskemu slično bolniško zavarovanje. V Norveški je obvezno zavarovanje proti nezgodam. V Italiji obstoji dve leti zavarovanje proti nezgodam za obrtna podjetja. Podjetniki plačujejo, a si svobodno volijo zavarovalnico. Za bolne, onemogle in ostarele so le prostovoljne naprave. S 1. okt. preteklega leta je stopila v veljavu nacionalna blagajna za vse delavce.

Na Ruskem uvedejo obvezno zavarovanje proti nezgodam. Na Finskem je dobro urejena prostovoljna oskrba za slučaj bolezni in deloma obvezno zavarovanje proti nezgodam pri obrtnih podjetjih.

S pomočjo strojev storil dandanes 500.000 delavcev isto delo, za katero se je rabilo prej 15 do 16 milijonov ljudi. Tako jemlje mrtvi stroj zaslužek živim ljudem.

Kam je izginul denar? Pred enim mesecem smo pisali, da so vse evropske banke povisale obrestno mero, ker jim je nedostajalo denarja. Kam izginja denar od časa do časa, ve samo židovska spekulacija. Zdaj pišejo časopisi, da so banke začele obrestno mero nižati od 6% na 5%, od 5% na 4½%.

Naša društva.

Za slov. šole v Gorici (1. izkaz l. 1900) došli so podpisanimu odboru do 16. t. m. sledenči dohodki: Kot ustanovnik z doneskom 200 k oglasil se je ē. g. Ivan Feltrin, vikarij v Desklah.

Vplačali so gospodje: Prof. Bežek za dec. k. 2. Blažon Fr. za okt. in nov. k. 4. Cibič Anton, dekan v Črničah k. 40. Konjedic Andrej, veleposestnik v Plaveh, namesto naročnine "Gorice" k. 10. Duhovnik iz okolice k. 10. Prof. I. Čebular, ker se ni mogel vdeležiti zadnje čit. veselice k. 4. Budau Leopold, dvorni svetnik k. 10. Č. g. Jakobov k. 8. Kosec Josip, župnik v Kamnjah k. 10. G. dčna Konjedic Olga v Plaveh dobček od prodanih srečk za "Solski dom" k. 4. Feltrin Ivan, vikarij v Desklah, prvi obrok ustavninane k. 50. Kofol Ant., velepos. v Čepovanu k. 6. Grusovin Katarina v G. za l. 1899 k. 2. Murovec Ivan, dekan v Cerknem k. 20. I. H. za jan. in febr. k. 4. I. P. h. 60. Prof. dr. Zorn H. k. 28. Zamorec v Vrtejbi v gostilni Batističevi k. 2.64 h. Peterzel Henrik za dec. k. 4. Prof. Kranjec za dec. k. 2. Sodn. svetnik M. Gabrijelčič za dec. k. 2. Premrov M. za dec. k. 2. G. Likar, trgovec za dec. k. 2. Gospa Marička Kopač za dec. k. 1. Pirjevec Ivan, c. k. svet. za dec. k. 2. Konjeric Rud, trgovec z železjem za december k. 2. Dr. Papež za dec. k. 2. Prof. dr. Fr. Kos za dec. k. 10. Jakončič Anton velepos. v Gorici k. 2. Bolko Leopold, veletržec itd. za dva meseca k. 4. Kavčič Josip, c. kr. notar, za 1 mes. k. 2. Blažon Fran, žel. uradnik za 1 mes. k. 2. Koren Anton, trgovec v Gorici za 1. mesec k. 2. Kurinčič Janez, kurat v Medani k. 10. Krkoč Stefan, vikarij v Lokovcu k. 8. Ursič Marija, trgovka v Kobaridu za "S. dom" k. 8. za "Slogine zavode" k. 6. Za izgubljeno stavo k. 2. Kakor izkazano v "Gorici" št. 4 in 5 k. 78. Skupaj k. 368.04. V Gorici, dne 16. jan. 1900.

Odbor društva "Solski dom"

Hranilnica in posojilnica Biljana-Medana, registrvana zadruga z neomejeno zavezno na Dobrovem, bude imela svoj izvanredni občni zbor v društvenem prostoru na Dobrovem dne 2. februarja t. l. ob 3 popoldne.

Dnevni red: Sprememba društvenih pravil. K obilni vdeležbi vabi društvenike Lud. Kumar, načelnik.

Za kratek čas.

Daryinov nauk nespameten. Korporal, ježe se nad nerodnimi vojaki novinci, ki ne znajo prav prijemati puške: "Daryin je prismoda; pravi, da so ljudje potomec opic: ko bi bilo to resnično, bi vi tepeč že zdavno zuali s puško prav ravnati, ker opica vse posnema, vi pa ničesar, oslovski potomec bi že še bili, opičini pa gotovo ne!"

Dva srečata svojega prijatelja šaljiveca — lažnjiveca:

"Pepe, zlaži se zopet kaj?"
"Saljivec: "Sedaj nimam časa, mudi se mi k Bobenčku."
"Kaj pa imaš danes tam?" "Nekaj posebnega."
"Kaj tacega?" "Grajsčakovi lovci so velikega medvega pripeljali tja, ki ga je grajsčak vstrelil v gozdu za Kviško goro; gledat ga grem." Odide. "Pa pojdiva še midva". Gresta. Pri "Bobenčku": "Pa nihče ne ve kaj o medvedu; šaljivec lažnivec se je zlagal, kakor je bil naprošen."

Odgovorni urednik in izdajatelj: I. Bajt.
Lastnik: Konsorcij "Primorskog List".
Tisk: Hilarijanska tiskarna.

Posamezne številke "Primorskog List" se dobivajo v tobakarnah v šolskih in nunskih ulicah po 5 kr. ali 10 vin.

ANTON FON

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene tako solite.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro

Priporoča dalje tudi svojo zalogo

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

briskih, dal-

in črna vina

matinskih in

iz vipavskih

isterskih

furlanskih,

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpoljila po železnični na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih od 56 itrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO

ZA BRDA

v

G O R I C I .

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin: burgundeca
rizlinga, modre frankinje
in drugih vin.

DESETNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

Čebelno voščene sveče

pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkvenim oskrbnikom in slavnemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ,

svečar.

Ulica sv. Antona št. 7. v Gorici.

Karel Draščík,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinjejega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natanko po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za njе svojim rojakom v mestu in na deželi najljudnejše.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturi, glavni uhod v gospodski ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gospodsko ulica št. 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Pontenuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusnejše izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovaren. Ostalo pohištvo je od prvih mizarških mojstrov.

Sprejema še naročila in izdeluje po izbiri obrisa najcenejše in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: tovletne mizice, različna obesača, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnicu in parobrodih.

Nova detavnica

cerkvenih posod in orodije.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih orodij in posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnajljajših cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popravljanje rabljenih reči, jih zopet posreberi in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Vdani

Franc Leban
srebrar